

# สารบัญ

หน้า

คำนำ

|           |                                                                                    |    |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| บทที่ ๑   | ความเป็นมาและเจตนารมณ์                                                             | ๑  |
| ๑.๑       | ความเป็นมา                                                                         | ๒  |
| ๑.๒       | เจตนารมณ์                                                                          | ๒  |
| บทที่ ๒   | สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่                         | ๕  |
| พ.ศ. ๒๕๓๙ |                                                                                    |    |
| ๒.๑       | สาระสำคัญในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ                                                   | ๖  |
| ๒.๑.๑     | ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย                                                           | ๖  |
| ๒.๑.๑.๑   | หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ | ๖  |
| ๒.๑.๑.๒   | เจ้าหน้าที่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่  | ๑๑ |
| ๒.๑.๑.๓   | ผู้เสียหาย                                                                         | ๑๕ |
| ๒.๑.๑.๔   | ความรับผิดกรณีเจ้าหน้าที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด กระทำละเมิด              | ๑๗ |
| ๒.๑.๑.๕   | วันที่กฎหมายเริ่มใช้บังคับ                                                         | ๑๘ |
| ๒.๑.๒     | หลักความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่                                              | ๑๘ |
| ๒.๑.๒.๑   | กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก                                           | ๑๘ |
| ๒.๑.๒.๒   | กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ                                        | ๒๒ |
| ๒.๑.๓     | อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน                                       | ๒๗ |
| ๒.๒       | สาระสำคัญในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติ                                                 | ๓๓ |
| ๒.๒.๑     | การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน                               | ๓๓ |
| ๒.๒.๒     | การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ                  | ๓๕ |
| ๒.๒.๓     | กรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชดใช้เงินได้ในคราวเดียว                                    | ๓๙ |
| ๒.๒.๔     | การดำเนินคดีในศาล                                                                  | ๓๙ |

# สารบัญ

หน้า

|         |                                                                                                                                        |     |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| บทที่ ๓ | ขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์<br>การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙        | ๔๑  |
| ๓.๑     | กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ                                                                                            | ๔๒  |
| ๓.๑.๑   | การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด                                                                                 | ๔๒  |
| ๓.๑.๒   | การพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด<br>ทางละเมิด                                                                           | ๖๕  |
| ๓.๑.๓   | การวินิจฉัยสั่งการของผู้สั่งแต่งตั้ง                                                                                                   | ๖๗  |
| ๓.๑.๔   | การตรวจสอบของกระทรวงการคลังและการแจ้งผล<br>ให้หน่วยงานของรัฐทราบ                                                                       | ๖๙  |
| ๓.๑.๕   | การอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน                                                                                            | ๘๑  |
| ๓.๑.๖   | การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง                                                                                                           | ๘๘  |
| ๓.๑.๗   | การชดใช้ค่าเสียหาย                                                                                                                     | ๙๙  |
| ๓.๒     | กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก                                                                                               | ๑๐๑ |
| ๓.๒.๑   | การชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก                                                                                                    | ๑๐๒ |
| ๓.๒.๒   | การไล่เบี้ย                                                                                                                            | ๑๐๔ |
| ๓.๒.๓   | การดักเนินคดี                                                                                                                          | ๑๐๕ |
|         | สรุปขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย<br>หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่<br>พ.ศ. ๒๕๓๙ | ๑๐๖ |
| บทที่ ๔ | การทำสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด                                                                                         | ๑๐๗ |
| ๔.๑     | การดำเนินการของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ                                                                                                   | ๑๐๘ |
| ๔.๒     | การดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด                                                                             | ๑๑๑ |
| ๔.๓     | แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่<br>ตัวอย่างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง                      | ๑๑๔ |

# สารบัญ

หน้า

## ภาคผนวก

๑๙๙

๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๐๑
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ๒๐๕  
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๖.๖/ว. ๑๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๑๔  
๒๕๔๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้  
ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติ  
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๘/จ. ๗๕ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๑๖  
๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตาย
๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว. ๑๐๗ ลงวันที่ ๒๑๘  
๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการบังคับคดี และสืบหา  
หลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๗.๒/ว. ๘๑ ลงวันที่ ๒๒๐  
๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคา  
ทรัพย์สินที่ต้องเรียกชดเชยตามความรับผิดทางละเมิด
๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๑๘.๑/ว. ๙๗ ลงวันที่ ๒๓๔  
๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางการเงินกรณีปรับปรุง  
กระทรวง ทบวง กรม
๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๘.๗/ว. ๑๐๕ ลงวันที่ ๒๓๗  
๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ย  
กรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้อง และกรณีกระทำผิดทางละเมิด
๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว. ๑๑๕ ๒๓๙  
ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง  
เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่
๑๐. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว. ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๕๐  
๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งสำนวน  
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

# สารบัญ

หน้า

๑๑. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว.๓๓๒ ลงวันที่ ๒๕๒  
๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง  
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ  
หรือทายาทได้รับเงินเกินสิทธิหรือได้รับเงินไปโดยไม่มีสิทธิ ๒๕๒
๑๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๑๓๙ ลงวันที่ ๒๖๒  
๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ  
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีเจ้าหน้าที่ที่พัก  
อยู่ในบ้านพักของทางราชการกระทำละเมิด ๒๖๒
๑๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๙ ลงวันที่ ๒๖๔  
๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับ  
ทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติ ๒๖๔
๑๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๔๖ ลงวันที่ ๒๖๖  
๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติ  
ในการบังคับคดีและสืบหาหลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินของลูกหนี้  
ตามคำพิพากษา ๒๖๖
๑๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๔๘ ลงวันที่ ๒๖๙  
๑๖ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด  
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย ๒๖๙
๑๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๐ ลงวันที่ ๒๗๑  
๒๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติ  
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ๒๗๑
๑๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๔ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๗๕  
๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนีประนอมยอมความ  
ในคดีแพ่ง ๒๗๕
๑๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/๑๕๕๙๕-๑๕๕๙๗  
ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ๒๗๗  
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีการเกิดความเสียหายกับ  
ทรัพย์สินของทางราชการอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบ  
ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

# สารบัญ

หน้า

๑๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๔๔ ลงวันที่ ๒๗๙  
๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์  
ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง
๒๐. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว. ๓๓๖ ลงวันที่ ๒๘๒  
๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง การส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริง  
ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ
๒๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๑ ลงวันที่ ๒๘๕  
๘ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ  
ที่มีผลมาจากการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
๒๒. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๓๐.๗/ว. ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๘๗  
๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ขอซักซ้อมความเข้าใจหลักเกณฑ์  
ในการเบิกจ่ายเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.  
๕,๑๐๐ บาท)
๒๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๗/ว. ๕๖ ลงวันที่ ๒๘๙  
๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด  
ทางละเมิดตามประเภทสำนวนการสอบสวน
๒๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๖ ลงวันที่ ๓๑๕  
๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิด  
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
๒๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๗๕ ลงวันที่ ๓๒๔  
๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการ  
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด
๒๖. หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว. ๒๑๗ ลงวันที่ ๓๒๗  
๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด  
ของเจ้าหน้าที่
๒๗. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว. ๗๙ ลงวันที่ ๓๓๐  
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการผ่อนชำระหนี้  
กรณีผู้รับบำนาญรับเงิน ช.ค.บ. เกินสิทธิ

# สารบัญ

หน้า

๒๘. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๑๐.๔/ว. ๙๗ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง การเพิกถอนคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาศาลปกครอง ๓๓๖
๒๙. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว. ๓๗๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ๓๓๘
๓๐. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว. ๔๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๓๔๐
๓๑. หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนมาก ที่ กค ๐๔๑๐.๖/ว. ๔๖ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง ชักข้อความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ๓๕๗
๓๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว. ๘๑ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการผ่อนชำระหนี้กรณีผู้รับเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญเกินสิทธิเนื่องจากกรณีสถานะเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ๓๕๙